

04 maj 2017

Värdefulla böcker

från Föreningen för Västgötalitteratur

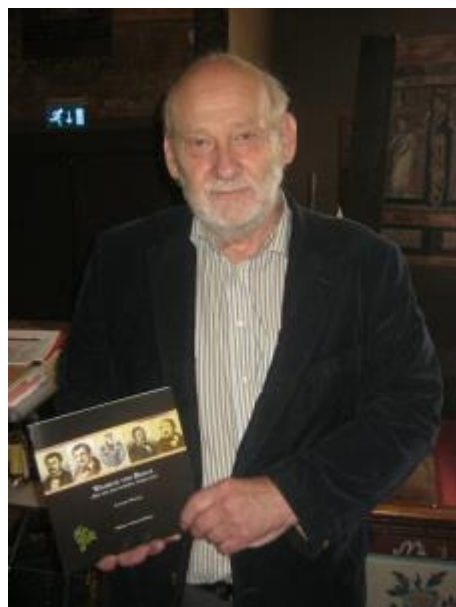
Borås – vilka minnen väcker detta namn? För mig framträder genast bilden av Borås museum, som är en gammaldags hembygdsgård med förnämliga äldre byggnader från alla åldrar. Här finns en stor gammelgård med omväxlande bebyggelse och rentav en egen kyrka, Kinnarumma gamla kyrka. Sådana hembygdsgårdar är ovanliga i Västsverige.

En förnämlig gammelgård

På den tiden, då tågen ännu stannade vid Mölndals Övre station, tog min far ibland med mig till Borås. Där tittade vi på det mesta, som då fanns att se, men Borås

Föreningen för Västgötalitteratur höll sitt årsmöte i Ramnakyrkan, Kinnarumma gamla kyrka. Foto: Lars Gahrn.

Lennart Wasling med sin bok om Wilhelm von Braun.

museum gjorde starkast intryck på mig och stannade kvar i minnet. Borås museum drog mig tillbaka till knallestaden. Här på denna gammelgård befann man sig då i stadens utkant, nästan ute på landet. Byggnaderna ligger högt på en ås och kringstrålas av ljus. Inte kan man väl glömma en sådan plats! Lördagen den 8 april 2017 skulle Föreningen för Västgötalitteratur hålla årsmöte i Borås museum. När Niklas Krantz undrade, om jag ville följa med dit, tackade jag genast ja. Givetvis tittade vi på åtskilligt både under vägen dit och under hemvägen. Den största behållningen var likafullt Ramnaparken med Borås museum.

Wilhelm von Braun – en Boråsförfattare

Var skulle prosten vara om inte i kyrkan? Ordförande är prosten Johnny Hagberg, Järpås pastorat. Han hade samlat sina medlemmar till årsmöte i ”Ramnakyrkan” eller med andra ord i Kinnarumma gamla kyrka. Här i halvdunklet bland forna tiders kyrkokonst omvaldes styrelsen i laga ordning. Vi fick också

pröva på gamla tiders kyrkbänkar, vilket mycket riktigt var en prövning. Sittriktighet och bekvämhet är begrepp, som var mer eller mindre okända på den tid, då dessa bänkar snickrades ihop. Man kom osökt att tänka på slagordet från en känd tillverkare av kyrkbänkar: ”Stoppa plågsamma kyrkobesök!” Årsmötet beslöt om utmärkelser till sina trojänare Tore Hartung och Håkan Brander samt till ortnamnsforskaren Svante Strandberg, som har behandlat många västgötska ortnamn. I samband med årsmötet höll Lennart Wasling ett föredrag om kända Borås-författare under äldre tid. Själv är Wasling en drivande kraft inom Wilhelm von Braun-sällskapet, vars ordförande han har varit. Han har även skrivit en bok om denne författare. Boken är dels en levnadsteckning, dels en antologi med åtskilliga av von Brauns mest kända och uppskattade dikter. Där finns också åtskilliga dikter, som inte tidigare har varit tryckta, därför att de ansågs vara alltför oanständiga eller råa. Wasling talade åtskilligt om von Braun i sitt föredrag, ty von Braun hade anknytning till Borås. Wasling fick dessutom sålt åtskilliga böcker.

Trögsålda böcker av bestående värde

Denna gång hördes dock en klagan, både från ordföranden Johnny Hagberg och från skattmästaren Sven Olof Ask, att föreningens böcker är svårsålda. Jag anknöt till denna klagan, när jag tackade föreningen för gott arbete och många värdefulla utgåvor. I samband med detta tack överlämnade jag ett exemplar av min bok eller utgåva: ”Christina Hall: vänskapens och livsglädjens värdinna” (2016, 524 sidor) till Hagberg och ett till Ask. Jag framhöll, att samma erfarenhet har de flesta, som ger ut böcker, men att detta inte säger något om böckernas värde. Föreningen för Västgötalitteratur utmärker sig för utgåvor av bestående värde. Dessa böcker kommer att läsas även om 200 år, men vem läser dagens deckare om två århundraden? Ingen.

Lagerhållning viktig

Jag vet, hur det förhåller sig, ty själv sitter jag ibland och läser akademiska avhandlingar från 1600- eller 1700-talet. Även ur sådana kan man plocka åtskilliga uppgifter av värde. Skrifter om ”smala ämnen” har några läsare i dag, några i morgon och några i en ännu avlägsnare framtid, aldrig många men alltid några. Tillsammans blir de, om man sammanräknar alla, riktigt många. Kanske är det så, att en del av dem, som kommer att ha störst behållning av föreningens böcker, ännu inte är födda. Därför är det utmärkt, att föreningen ägnar sig åt lagerhållning. Föreningen för Västgötalitteratur har köpt in församlingshemmet i Synnerby och lagrar där sina och Skara stiftshistoriska sällskaps böcker. Jag har märkt, att många år kan förgå innan alla de, som är intresserade av ämnet, får veta, att en bok finns. När jag sitter och läser bokauktionskatalogerna från Föreningen för Västgötalitteratur, upptäcker jag ständigt böcker, som jag inte hade en aning om. Likaså är det med andra. Även de mest välunderrättade missar mycket. Därför är det viktigt att hålla böcker i lager, länge, helst mycket länge.

Wilhelm von Braun.
Stålstick efter teckning av K. S. Hallbeck.

*Wilhelm von Braun förde en
kringflackande tillvaro och gästade
även Borås.*

På lång sikt går böckerna åt

*Lennart Wasling
förevisade även
den punsch, som
har fått namn
efter Wilhelm von
Braun.*

Särskilt vetenskapliga avhandlingar kan vara svårsålda eller svåra att bli av med. Professor Gunnar Olsson (1914-2005) kom att bli en biträdande handledare för mig, när jag skrev min doktorsavhandling. Han påpekade, att avhandlingar visserligen hade en liten läsekrets, ”men du säljer en då och en då. Du skänker bort en då och en då, och så en dag är böckerna slut.” Så hade det gått för honom, trodde han. Vid städning på vinden hittade han emellertid en låda böcker bakom skorstenen. Fyndet gjorde honom glad. Nu hade han återigen möjlighet att förse intresserade med böcker. Självt är jag ofta rådgivare för folk, som skall ge ut hembygds litteratur. ”Tryck inte alltför få exemplar”, brukar jag säga. ”På lång sikt går de åt. Det är viktigt, att böckerna räcker så länge som du lever, ty folk kommer att leta upp dig och höra av sig även när du sitter på ett ‘äldreboende’.” Axel Möndell (1910-1996) jagades så länge han levde av folk, som undrade om han inte hade något exemplar av det stora verket ”Mölnadal, Kålleröd och Råda i ord och bild” (1952) kvar. Det hade han inte, och visst var det tråkigt att behöva säga nej, när folk ringde. Krokslätts krönikör Thomas Ericsson (1931-2010) tryckte på min inrådan sin bok ”Krokslättsbilder” (1997) i 2000 exemplar. Mot slutet av sitt liv misströstade han om att få sålt alla dessa böcker. Han fick mycket riktigt inte vara med om att sälja den sista lådan med böcker, men år 2015 kunde hans maka Elna, glad över intresset för boken, sälja den sista lådan till mig och Mölndals Hembygdsförening. Föreningen Gamla Krokslättspojkar och Mölndals stadsmuseum hade köpt de näst sista lådorna. Även Föreningen för Västgötalitteratur kommer att få se sina boklådor försvinna. Dock hoppas jag, att det inte blir tomt i Synnerby församlingshem utan att man fyller på med lådor, som innehåller nyutkommen litteratur. Föreningen vågar ge ut böcker med bestående värde och har därför en angelägen uppgift i vår alltmer kommersialiserade värld.

Lars Gahrn